

A helyi gazdaságfejlesztés elméleti megközelítésének lehetőségei

Gazdaságtudományi Kar
Faculty of Economics

2014. október 16.

Logikai felépítés

- Lokalitas
- Területi fejlődés és lokalizáció
- Helyi fejlődés – helyi fejlesztés: helyi gazdaságfejlesztés – önszegítő közösségi kezdeményezések – közösség által vezérelt helyi fejlesztés (CLLD)
- A helyi fejlesztés eltérő hangsúlyai (célok, prioritások, szereplők és intézmények, eszközök)
- Társadalmi innovációk
- Összegzés

A lokalitás értelmezése

- Geográfia – földrajzi hely, helyi funkciók
  - Szociológia – helyi közösség, helyi identitás
  - Közgazdaságtan – telephely, helyi piac
  - Politológia – helyi hatalom, helyi kormányzás
-
- Méret (településhez képest alsó és felső korlátok)
  - Központhoz / nemzethez való viszony (autonómia, decentralizáció,
  - Integráltság (területi kapcsolódás, belső kohézió)

Területi fejlődés és lokalizáció

- Fogalma: meghatározott területhez köthető folyamatok összessége, mely során az ott élők számára lehetővé válik
  - a szükségletek szélesebb körének kielégítése
  - a korábbinál nagyobb társadalmi kör részére úgy, hogy
  - mások életlehetőségeit nem korlátozzák.
- Tulajdonságai: kultúra (érték) - függő, integrált, térben egyenlőtlen, ciklikus
- Korszakai:
  - Tradicionális társadalom: - szükségletek lokális kielégítése az általános
  - Modern társadalom: területi munkamegosztás kiszélesedése, koncentráció, centralizáció, mobilitás - helytől való elszakadás, globalizáció kiteljesedése
  - Posztmodern társadalom: globalizáció kárainak és egyben feltartóztathatlanságának tudatosulása, nemzeti szint relatív gyengesége, részvételi demokrácia erősödése - lokalizáció és regionalizáció

Helyi fejlesztés

- A globalizációs hatások ellensúlyozásaként tudatos beavatkozás a helyi fejlődési folyamatokba
  - helyi szükségletek kielégítésére
  - helyi erőforrásokra építve
  - helyi szereplők bevonásával
  - helyi kontroll alatt.
- Megoszló értelmezések:
  - helyi kezdeményezés?
  - kizárólagos helyi erőforrásra építés?
  - milyen helyi szereplők?

Helyi fejlesztési elméletek

A. Helyi gazdaságfejlesztés

- üzleti, önkormányzati és civil szektor együttműködésében
- munkahelyteremtésre fókuszál
- vállalkozásokon alapul
- alapelvei: versenyképesség, fenntarthatóság, befogadás

B. Önsegítő fejlesztés

- közösségi gyökerek – közösségi célok
- életminőség javítására fókuszál
- az emberek kreativitásán és képességein alapul
- alapelvei: önsegítés, szolidaritás, méltányosság
- módszer és eredmény egyszerre: kapacitásépítés, részvétel, képessé tétel

Közösség által vezérelt helyi fejlesztés
híd A és B között

A helyi fejlesztést differenciáló kulcskérdések

- Stratégiai célok:
  - globalizációba bekapcsolódni – önellátást erősíteni
  - átfogó fejlesztés - vállalkozásfejlesztés - foglalkoztatás
- Prioritások:
  - szociális válságkezelés – megújuló- / versenyképesség
  - fenntarthatóság, szolidaritás
  - innováció: műszaki – társadalmi
  - hálózatok: külső – belső
  - infrastruktúra – humán erőforrások - intézmények
- Szereplők és intézmények:
  - állam / önkormányzat – vállalkozók – civilek
  - helyiek – külsők
  - elit – széles társadalmi kör
  - autonóm – alárendelt intézmények
  - decentralizáció - dekoncentráció
- Eszközök:
  - tervezés: innovatív – allokatív - radikális
  - tőkebevitel: pénztőke – társadalmi tőke, támogatás - bevétel
  - szabályozás: tiltás - ösztönzés
  - képzés, szemléletalakítás: ismeretek, információk, kompetenciák, identitás

Társadalmi innovációk

- Minden olyan - társadalmi szereplőktől eredő - új, az eddigi gyakorlattól eltérő szemlélet, megközelítés, paradigma, illetve az ezekhez kapcsolódó termék, eljárási folyamat, gyakorlat, hálózat, melyek a társadalomban felmerülő problémák és szükségletek megoldását célozzák, miközben új értékek, attitűdök, új társadalmi kapcsolatok, esetleg új struktúrák jönnek létre.
  - társadalmi cél (szolidaritás)
  - társadalmi szereplők (részvétel)
  - társadalmi megoldások (közösség)
  - társadalmi eredmények (társadalmi tőke, struktúraváltás)

Vidéki térségek társadalmi innovációi

Tárgy:

- Helyi termékek előállítása és értékesítése
- Községi oktatás / tanulás (népfőiskola, tanoda)
- Energia-önellátás (brikettálás, saját napkollektorok)
- Községi turisztikai kínálat alakítása (..utak)
- Szociális gondoskodás (idős, gyerek, beteg)
- Szegénység elleni küzdelem (GYEP)
- Kommunikáció, információk elérése
- Fiatalok letelepedése, mobilitás
- Alternatív szolgáltatások
- Település rehabilitáció, falumegújítás
- Közlekedés (falugondnok, iránytaxi)
- Környezetminőség javítása (községi erdők)
- Érdekképviselés

Módszer:

- Város-falu kapcsolatok
- Községfejlesztés
- Szövetkezés
- Diverzifikált foglalkozási modell
- Önkéntesség
- Helyi pénz
- Kistérségi fejlesztési szerveződés
- Mentorálás

Összegzés

1. A lokalitás összetett fogalom, túlmegy a településfogalmon, de természetes személyek közötti kapcsolatokhoz kötődik.
2. A lokalizáció megjelenése globális jelenség, aki kimarad, az lemarad.
3. A helyi fejlesztés fogalmi megközelítése tág keretek között mozog, de a választott stratégiai irány és szereplői kör meghatározza a prioritás- és eszközválasztást.
4. A helyi fejlesztés elválaszthatatlan az innovációtól, de ez nem a megszokott K+F. Társadalmi innovációs közösségek létrehozása szükséges

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

fekete.eva@uni-miskolc.hu